

Số: /SNN-TT&CN
V/v Triển khai các biện pháp
phòng, chống đói, rét cho vật nuôi -
thủy sản vụ đông xuân 2022-2023

Cao Bằng, ngày tháng 10 năm 2022

Kính gửi: Ủy ban nhân dân các huyện, thành phố.

Theo dự báo của Trung tâm Khí tượng thủy văn Quốc gia, không khí lạnh có khả năng hoạt động sớm và nền nhiệt độ những tháng đầu mùa Đông ở các tỉnh, thành phố miền Bắc có thể thấp hơn, dự kiến ngay từ giữa tháng 10/2022 một số nơi vùng núi trời chyun rét; Các đợt rét đậm, rét hại trong mùa Đông năm 2022 -2023 có thể xảy ra sớm, tập trung nhiều trong thời kỳ từ khoảng giữa tháng 12/2022 cho đến tháng 02/2023, nhiệt độ phổ biến thấp hơn khoảng 0,5 độ C so với trung bình nhiều năm cùng thời kỳ. Các đợt rét đậm, rét hại xuất hiện, cường độ mạnh, kéo dài, kèm theo mưa ẩm sẽ làm giảm sức đề kháng của gia súc, gia cầm; tạo điều kiện cho một số bệnh truyền nhiễm nguy hiểm như: Tụ huyết trùng, Lở mồm long móng, Dịch tả lợn; khi nhiệt độ giảm sâu, ngoài hoạt động chăn nuôi thì sản xuất thủy sản cũng bị ảnh hưởng, khi nhiệt độ xuống dưới 12 độ, một số loài cá có thể ngừng sinh trưởng (như rô phi, cá chim...), thậm chí có thể gây chết hàng loạt khi nhiệt độ xuống dưới 10 độ C gây thiệt hại cho người chăn nuôi.

Để chủ động phòng, chống đói, rét (PCĐR) cho đàn vật nuôi - thủy sản trong vụ Đông Xuân năm 2022-2023, giảm thiểu tối đa thiệt hại cho người nông dân sản xuất chăn nuôi - thủy sản, Sở Nông nghiệp và PTNT đề nghị UBND các huyện, thành phố tập trung triển khai thực hiện các nội dung sau:

1. Công tác chỉ đạo phòng, chống đói rét cho vật nuôi - thủy sản

- Kiện toàn, tổ chức họp Ban chỉ đạo, phân công nhiệm vụ cụ thể cho các thành viên trong Ban chỉ đạo phòng, chống đói, rét và dịch bệnh gia súc, gia cầm, thủy sản của huyện; Giao cho mỗi thành viên trong Ban chỉ đạo phụ trách cơ sở, có trách nhiệm đôn đốc việc triển khai công tác PCĐR tại địa phương mình phụ trách; Kịp thời nắm bắt thông tin về tình hình thiệt hại trên đàn vật nuôi- thủy sản khi có thiên tai hoặc dịch bệnh xảy ra, báo cáo về thường trực Ban chỉ đạo của huyện, thành phố để có biện pháp chỉ đạo, khắc phục.

- Giao cho phòng chuyên môn tham mưu cho UBND huyện, Ban chỉ đạo chủ động xây dựng các phương án ứng phó với điều kiện rét đậm, rét hại xảy ra trong thời gian dài, liên tục gây ảnh hưởng đến đàn vật nuôi - thủy sản tại địa phương.

- Chỉ đạo cơ quan chuyên môn (phòng Nông nghiệp và PTNT; Trung tâm dịch vụ Nông nghiệp huyện) phối hợp với chính quyền cơ sở hướng dẫn, tuyên truyền người chăn nuôi thực hiện tốt các biện pháp phòng, chống đói, rét và tăng cường sức khỏe cho vật nuôi -thủy sản, đặc biệt tại khu vực vùng cao, những nơi có miền nhiệt độ thấp và thường có thiệt hại do rét đậm, rét hại trong những năm gần đây nhằm giảm thiểu thiệt hại thấp nhất cho người chăn nuôi và nuôi trồng thủy sản.

- Chỉ đạo UBND các xã, thị trấn kiện toàn lại ban chỉ đạo phòng, chống đói, rét và dịch bệnh gia súc, gia cầm, thủy sản; Giao trách nhiệm cho người đứng đầu cấp ủy, chính quyền cơ sở và Trưởng các thôn, bản phối hợp với các tổ chức, đoàn thể tuyên truyền, hướng dẫn người dân áp dụng các biện pháp phòng, chống đói, rét cho vật nuôi- thủy sản. Thành lập các tổ công tác trực tiếp xuống các thôn, bản để kiểm tra công tác PCĐR, phòng chống dịch bệnh động vật, kịp thời hướng dẫn người dân chủ động áp dụng các biện pháp PCĐR cho vật nuôi thủy sản ngay từ đầu vụ rét theo hướng dẫn của cơ quan chuyên môn.

- Thường xuyên nắm bắt thông tin, kịp thời báo cáo cho cơ quan chuyên môn khi có dịch bệnh phát sinh, đặc biệt các bệnh có nguy cơ xảy ra như: LMLM trâu bò; Dịch tả lợn Châu phi; Viêm Da nổi cục...để kịp thời phối hợp xử lý, không chể, dậm dịch, giảm thiểu thiệt hại cho người chăn nuôi.

- Tăng cường công tác tuyên truyền, phổ biến trên các phương tiện thông tin đại chúng, dán công văn hướng dẫn các biện pháp kỹ thuật phòng chống đói, rét cho vật nuôi -thủy sản tại nhà văn hoá xóm, khu đông dân cư để người dân được biết và thực hiện.

2. Hướng dẫn các biện pháp kỹ thuật phòng, chống đói, rét cho vật nuôi - thủy sản.

Chỉ đạo cơ quan chuyên môn phối hợp với UBND các xã, thị trấn hướng dẫn người dân áp dụng một số biện pháp chủ động phòng chống đói rét cho vật nuôi thủy sản như sau:

2.1 Đối với đàn vật nuôi

**** Về chuồng trại***

- Kiểm tra lại hệ thống chuồng, trại, chủ động sửa chữa gia cố lại các chuồng nuôi cũ, chuồng đã bị hỏng, chuẩn bị các vật liệu, như bạt, cây... để che chắn chuồng trại trước mùa Đông, đảm bảo chuồng trại đủ ấm, không bị gió lùa, mưa hắt làm ẩm, ướt nền chuồng (*hoàn thành trước tháng 11 năm 2022*).

- Dự trữ chất đốt như: củi, trấu, mùn cưa... để đốt, sưởi ấm cho gia súc những ngày rét đậm, rét hại.

- Vận động người dân triển khai công tác di dời chuồng gia súc ra khỏi gầm sàn nhà ở tại các vùng còn để gia súc dưới gầm sàn nhà ở.

- Thực hiện vệ sinh chuồng trại thường xuyên, thu dọn phân, thức ăn thừa hàng ngày, luôn giữ nền chuồng phải khô ráo, không để trâu bò nằm trên nền chuồng ẩm ướt, ứ đọng nước tiểu; vận động, khuyến khích các hộ dân xây dựng hố ủ phân để xử lý chất thải hoặc xây dựng hầm Biogas để tận dụng nguồn khí đốt sinh học và bảo vệ môi trường.

*** Về thức ăn cho gia súc**

- Rà soát diện tích trồng cỏ tại địa phương. Tiếp tục tuyên truyền người dân giữ và mở rộng diện tích trồng cỏ, sử dụng các giống cỏ có khả năng chịu hạn, chịu rét, chịu sương muối tốt như cỏ voi, VA06, Mulato, Guatemala, Par chong, ngô sinh khối... để đảm bảo đủ thức ăn xanh trong mùa đông cho đàn vật nuôi.

- Tận dụng, tận thu nguồn thức ăn từ trồng trọt như tận thu rơm, cây ngô, thân cây đậu, cây lạc, dây khoai lang, lá mía... để làm thức ăn dự trữ cho gia súc trong vụ đông để thay thế nguồn thức ăn xanh khan hiếm (*một 1kg rơm khô tương đương 4 kg cỏ tươi*).

- Thực hiện các biện pháp bảo quản, chế biến thức ăn từ cỏ; rơm; thân ngô còn xanh và các phụ phẩm từ trồng trọt như: Thu gom rơm để khô; Ủ chua cỏ; ủ chua rơm tươi; thân ngô; thân cây lạc, lá sắn...; ủ rơm khô với U rê để tăng giá trị dinh dưỡng đồng thời thay thế thức ăn xanh khi lượng cỏ xanh bị thiếu. Đối với những vùng có diện tích đất trồng cỏ ít, vận động người dân phải thực hiện dự trữ ít nhất 1 cây rơm, hoặc tận thu hết số lượng rơm khô sau thu hoạch lúa để làm thức ăn cho đàn gia súc của gia đình. Việc dự trữ thức ăn sẽ giúp người dân chủ động, hạn chế việc thả gia súc, đặc biệt vào những ngày rét đậm, rét hại, sương muối hoặc mưa phùn kéo dài.

- Chủ động chuẩn bị thêm các loại thức ăn tinh như Cám, bột ngô, bột sắn, thức ăn công nghiệp... và các chất khoáng, Vitamin để cung cấp chất dinh dưỡng, tăng sức đề kháng cho vật nuôi trong những ngày giá rét.

*** Về chăm sóc nuôi dưỡng**

Đối với trâu bò

- Cập nhật liên tục diễn biến thời tiết khí hậu ở địa phương, thông tin kịp thời và thường xuyên trên các phương tiện thông tin đại chúng tới người chăn nuôi biết, chủ động trong phòng, chống đói, rét cho vật nuôi. Hướng dẫn

người chăn nuôi chọn lọc những trâu bò già yếu, hết khả năng sinh sản đưa vào nuôi vỗ béo để xuất bán trước khi vào vụ rét. Vì đây là những gia súc có nguy cơ suy giảm sức khỏe, dễ bị chết khi thời tiết rét đậm, rét hại kéo dài.

- Chủ động tăng cường chế độ chăm sóc, nuôi dưỡng, đảm bảo cho đàn trâu bò có đủ lượng thức ăn gồm cỏ (*lá cỏ xanh, cỏ ủ chua hoặc rơm khô, ...*) và thức ăn tinh (*bột, ngô, sắn, cám gạo...*). Nhu cầu thức ăn: bình quân 5-7kg thức ăn khô/ngày, đối với trâu, bò trưởng thành cần 30-35kg cỏ tươi/ngày; bổ sung thêm 1,2-1,5 kg thức ăn tinh cho 01 con trâu, bò/ngày; bổ sung muối ăn với lượng 5g/100kg thể trọng trâu bò/ngày (*trương đương 1 thìa cà phê*) trong những ngày giá rét, bằng cách hòa vào nước uống (*tốt nhất là hòa vào nước ấm cho trâu bò uống*) vào những ngày giá rét.

- Có chế độ chăn thả hợp lý, chỉ thả trâu bò vào những ngày ấm, có nắng. Không cho trâu bò làm việc, chăn thả ngoài trời khi nhiệt độ dưới 12°C. Không thả rông trâu bò trong rừng, núi; chủ động đưa trâu bò về chỗ nuôi nhốt trong chuồng kín gió, nền chuồng phải khô ráo, sưởi ấm vào ban đêm; khi nhiệt độ xuống âm độ, mặc áo chống rét bằng bao tải gai, bạt, bao tải dứa để giữ ấm cho trâu bò.

Đối với đàn lợn

Vệ sinh chuồng trại sạch sẽ, che chắn chuồng, đối với lợn nái sinh sản cần cung cấp đủ các đèn sưởi, đèn hồng ngoại để ủ ấm cho đàn lợn con mới sinh. Chuẩn bị các khẩu phần ăn phải đảm bảo, đầy đủ chất dinh dưỡng (có thể cho ăn tự do, ăn các bữa trong ngày tùy vào loại thức ăn, phương thức nuôi). Bổ sung thêm vitamin, men tiêu hóa thường xuyên cho lợn. Cần sử dụng bóng úm, chuồng úm cho lợn con theo mẹ; cho lợn con tập ăn sớm để tăng khả năng tiêu hóa.

Vận động các hộ chuẩn bị chuồng trại để nuôi lợn, hạn chế tối đa việc nuôi thả rông lợn (đặc biệt vùng cao, vùng sâu, vùng xa), có thể tận dụng các vật liệu sẵn có để làm chuồng cho lợn như cây tre, cây vầu, ván gỗ... để tiện cho việc chăm sóc cũng như hạn chế lây lan dịch bệnh

Đối với gia cầm

Có thể tăng lượng thức ăn cho gà, cho gia cầm uống nước ấm và bổ sung một số loại vitamin, men tiêu hóa, chất điện giải nâng cao sức đề kháng; Thực hiện tốt quy trình úm cho gà con; những ngày giá rét không thả gia cầm ra vườn, đồi; thực hiện che chắn để tránh gió lùa trong chuồng.

*** Về vệ sinh thú y - phòng chống dịch bệnh**

- Tăng cường công tác phòng, chống dịch bệnh cho vật nuôi, tiêu độc khử trùng chuồng trại; thực hiện tiêm phòng đầy đủ các loại vắc xin phòng bệnh cần thiết cho vật nuôi theo quy định như: đối với gia cầm (cúm gia cầm, niu cát xơn...); lợn (lở mồm long móng, tụ huyết trùng, dịch tả lợn); trâu, bò (lở mồm long móng, nhiệt thán, tụ huyết trùng) chủ động tẩy giun, sán để nâng cao sức đề kháng cho đàn trâu bò, lợn

- Áp dụng các biện pháp phòng, chống các bệnh liên quan mùa rét như: cước chân, ký sinh trùng... thường xuyên theo dõi tình hình đàn gia súc, gia cầm, phát hiện kịp thời gia súc ốm để cách ly, xử lý kịp thời. Đảm bảo không chế dịch bệnh trước, trong và sau mỗi đợt rét đậm, rét hại.

- Vệ sinh, khơi thông công rãnh, phát quang bụi cỏ xung quanh chuồng trại, định kỳ phun khử trùng tiêu độc hạn chế mầm bệnh phát tán, lây lan.

2.2 Đối với thủy sản

*** Tích cực chăm sóc thủy sản nuôi:**

Thường xuyên cập nhật diễn biến thời tiết, chủ động nguồn nước đối với nuôi ao, chuẩn bị các thiết bị máy móc như máy xúc khí, quạt nước, máy bơm... Sử dụng các loại thức ăn phải đảm bảo chất lượng, tùy vào giai đoạn sinh trưởng của đối tượng nuôi mà dùng thức ăn phù hợp. Tùy theo diễn biến thời tiết mà có chế độ chăm sóc, cho cá ăn hợp lý đảm bảo đủ nhu cầu dinh dưỡng, không lãng phí. Khẩu phần ăn có thể áp dụng theo công thức sau:

+ Khi nhiệt độ nước >20 độ: cho ăn bằng 3% trọng lượng cá (TLC)/2 ngày;

+ Khi nhiệt độ từ 13-20 độ: chỉ cho ăn bằng 2% TLC/2 ngày;

+ Khi thời tiết rét đậm (nhiệt độ nước ao nuôi thấp hơn 12 °C) thì ngừng cho ăn, nên tranh thủ cho ăn vào lúc nắng ấm trong ngày.

+ Cho cá ăn vào lúc thời tiết ấm, có nắng trong ngày

- Vệ sinh xung quanh ao, lồng nuôi, dọn sạch cỏ, rác, thức ăn thừa ở nơi cho cá ăn, dùng vôi bột và sunphat đồng cho vào túi vải treo ở nơi cho ăn để diệt trùng và nấm gây bệnh cho cá. Nếu phát hiện cá bị bệnh thì cách ly sớm để tránh bệnh lây lan ra đàn cá trong ao, trong lồng nuôi.

- Trong suốt thời gian trú đông, hạn chế không dùng lưới, các loại phương tiện đánh bắt cá, tránh cá bị xây xát dẫn đến bị nhiễm bệnh và chết.

*** Một số biện pháp cụ thể:**

- *Đối với cá nuôi ao:*

+ Chủ động thu hoạch cá khi đã đạt kích cỡ thương phẩm, đặc biệt đối với cá rô phi, cần theo dõi diễn biến thời tiết để chủ động phòng chống rét, hoặc thu hoạch sớm để giảm thiểu thấp nhất thiệt hại khi nhiệt độ giảm sâu.

+ Chủ động duy trì mực nước trong ao từ 1,5 - 2,0 m; đối với những ao nhỏ, nếu có điều kiện bơm bổ sung nước giếng khoan là tốt nhất; Đối với những vùng không thuận lợi về nước cấp, tạo một số hồ sâu trong ao từ dài 2,5 – 3,0m, chiều rộng 2,0 – 3,0m, sâu 0,5m so với đáy ao để làm nơi cho cá trú đông (đây là cách làm có hiệu quả nhất hiện nay đã được áp dụng nhiều nơi, hồ có tác dụng giữ cá qua đông, nhiệt độ không khí xuống dưới 10 độ C vẫn không xảy ra hiện tượng cá chết rét).

+ Thả bè nổi lên mặt ao từ 1/2 - 2/3 diện tích mặt ao, lưu ý bè phải được gom vào một góc ao để tạo nơi tránh rét cho cá, đồng thời tránh bè phát triển tràn lan ra che kín hết mặt ao làm giảm độ thoáng của ao.

+ Những nơi có điều kiện có thể làm khung sắt và sử dụng bạt nilon sáng màu để che phủ lên mặt ao, giúp cách nhiệt không khí bên ngoài, tăng khả năng giữ nhiệt độ nước ổn định trong ao nuôi. Khi trời nắng nilon màu sáng cũng có khả năng tiếp thu năng lượng mặt trời, bổ sung nhiệt độ trong ao, giữ ấm cho cá.

- *Đối với nuôi cá trong lồng:*

+ Các loài thủy sản thương phẩm, gần đến kỳ thu hoạch nhưng không có điều kiện thực hiện các biện pháp chống rét, cần tiến hành thu hoạch sớm để hạn chế xảy ra hiện tượng thủy sản bị chết vì rét, làm thiệt hại kinh tế.

+ Hạ thấp lồng nuôi, lưới quây đến mức tối đa (từ 1,8-3,0m), những ngày rét đậm, rét hại cần phải che phủ kín mặt lồng bè nuôi cá bằng nylon sáng màu nhằm tăng khả năng giữ nhiệt độ trong lồng nuôi. Đối với nuôi cá lồng ở sông có thể dùng cỏ, cây chít bó thành bó, thả vào lồng để tạo chỗ trú cho cá (*lưu ý khi cỏ, cây chít phân hủy cần vớt lên và thay bó khác*). Kết hợp biện pháp chăm sóc, quản lý để nâng cao sức đề kháng cho đàn cá nuôi.

3. Công tác kiểm tra, báo cáo:

- Ban chỉ đạo cấp huyện, cấp xã xây dựng kế hoạch; Thành lập các đoàn kiểm tra về công tác phòng, chống đói rét tại cơ sở. Quá trình kiểm tra, cần đánh giá công tác chỉ đạo, thực hiện ở địa phương, nghiêm túc kiểm điểm các thành viên Ban chỉ đạo, đơn vị chưa chủ động triển khai các nhiệm vụ, nắm bắt địa bàn, chưa kịp thời báo cáo về thường trực ban chỉ đạo cấp trên khi có bất thường xảy ra (dịch bệnh, gia súc bị chết rét nhiều...) để phối hợp xử lý.

- Sau mỗi đợt kiểm tra, thông báo kết quả, lập danh sách các hộ chưa nghiêm túc thực hiện các biện pháp PCĐR để nắm, đồng thời tiếp tục tuyên truyền hướng dẫn họ tuân thủ để bảo vệ sức khoẻ đàn vật nuôi.

- Chỉ đạo chính quyền cơ sở thường xuyên theo dõi, cập nhật diễn biến thời tiết, thông báo kịp thời cho người dân để chủ động thực hiện các biện pháp chống rét cho vật nuôi - thủy sản theo hướng dẫn của cơ quan chuyên môn; Thống kê, xác minh đầy đủ số lượng vật nuôi - thủy sản bị thiệt hại do rét đậm, rét hại gây ra (nếu có), tổng hợp số liệu báo cáo về Sở Nông nghiệp và PTNT (qua chi Cục Trồng trọt và Chăn nuôi) để nắm thông tin và phối hợp xử lý.

Trên đây là một số nhiệm vụ để tổ chức triển khai có hiệu quả công tác phòng chống đói, rét cho đàn vật nuôi- thủy sản vụ Đông xuân 2022-2023, đề nghị Ủy ban nhân dân các huyện, thành phố tổ chức triển khai thực hiện./.

Nơi nhận:

- Như trên;
- BGĐ Sở;
- Công TT điện tử sở;
- Lưu: VT, TT&CN.

**KT.GIÁM ĐỐC
PHÓ GIÁM ĐỐC**

Nguyễn Ngọc Truân